

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Evlogi Georgiev 103, Sofia 1504, Bulgaria,
Τηλ.: (003592) 9447959, 9447790, Fax: (003592) 9505375
E-mail: economy@grembassysofia.org
Web: agora.mfa.gr/bg60

Επιμέλεια: Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Γ΄

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 5/2011

**Για τις οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία
και τις διμερείς οικονομικές & εμπορικές σχέσεις**

ΜΑΪΟΣ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	2
- Αύξηση κατά 2,5% του βουλγαρικού ΑΕΠ το α' τρίμηνο 2011	2
- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις - Διαμόρφωση βασικών οικονομικών μεγεθών	3
- Επίσκεψη κλιμακίου του ΔΝΤ στη Βουλγαρία	5
- Βελτίωση επιχειρηματικού κλίματος τον Απρίλιο 2011	7
- Νέα αύξηση των βουλγαρικών εξαγωγών	7
- Στόχοι για την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων το 2011	8
- Στρατηγική της Παγκόσμιας Τράπεζας την περίοδο 2011-2013	9
- Απορροφητικότητα κονδυλίων Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταφορές»	11
III. ΚΛΑΔΙΚΑ	11
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	11
- Ψήφιση νέου νόμου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	11
- Προοπτικές του κλάδου των ΑΠΕ στη Βουλγαρία	13
ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	14
- Εισαγωγή κρατικών επιχειρήσεων στο χρηματιστήριο	14
- Πώληση κρατικών μεριδίων στις εταιρείες ηλεκτρισμού	14
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	15
- Ιδιωτικοποίηση κρατικών σιδηροδρομικών υπηρεσιών	15
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	15
- Στοιχεία για τον κατασκευαστικό κλάδο στη Βουλγαρία	15
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	16
- Σημάδια ανάκαμψης λιανικού εμπορίου	16
V. ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ	17
- Ημερίδα για την τομεακή στρατηγική προσέλκυσης ΑΞΕ στη Βουλγαρία (Σόφια, 10.05.2011)	17
- Logistics - SEE Freight Transport Logistics Conference (Σόφια, 13-14.06.2011) ..	19
- International Gifts Exhibition Regalo 2011 (Σόφια, 29.09-01.10.2011)	20

- Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή
- Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε σε μηνιαία βάση το παρόν δελτίο, μπορείτε να μας ενημερώσετε σχετικά, ώστε να σας αφαιρέσουμε από τη λίστα αποδεκτών

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

- Αύξηση κατά 2,5% του βουλγαρικού ΑΕΠ το α' τρίμηνο 2011

Κατά 2,5% αναπτύχθηκε η βουλγαρική οικονομία το α' τρίμηνο 2011, κυρίως χάρη στη σημαντική αύξηση των εξαγωγών, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία (flash estimates), που δημοσιοποίησε το βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο. Την ίδια στιγμή η EFG EUROBANK αναθεώρησε προς τα πάνω τις προβλέψεις της για την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας το 2011, εκτιμώντας ότι το τρέχον έτος το ΑΕΠ της χώρας θα ενισχυθεί κατά 3,2% (έναντι αρχικής πρόβλεψης 2,5%). Πριν δημοσιοποιηθούν τα ως άνω στοιχεία, το Κέντρο Οικονομική Ανάπτυξης (CED), είχε διατυπώσει πιο μετριοπαθείς προβλέψεις, εκτιμώντας ότι ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ δεν θα υπερβεί το 3% για το σύνολο του 2011 (έναντι κυβερνητικών προβλέψεων για ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 3,6%). Σε κάθε περίπτωση, τα ως άνω στοιχεία του Στατιστικού Ινστιτούτου αποτελούν τις πρώτες σοβαρές ενδείξεις για την έξοδο της χώρας από την κρίση, καθώς το 2009 ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνθηκε κατά 5,5% και το 2010 κατά 2,2%. CED και EUROBANK συμφωνούν πως οι κλάδοι που βοηθούν τη Βουλγαρία να εξέλθει από την κρίση είναι η βιομηχανία και οι εξαγωγές.

Σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2010) το βουλγαρικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,4%. Σε απόλυτα μεγέθη, το α' τρίμηνο 2011 το βουλγαρικό ΑΕΠ διαμορφώθηκε στα BGN 15,49 δισ. (περίπου €7,9 δισ.). Η δομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (η οποία το α' τρίμηνο 2011 ανήλθε σε BGN 13,54 δισ.) έχει ως εξής: α) Υπηρεσίες (60%), β) Βιομηχανία (36,9%), γ) Γεωργία (3,1%).

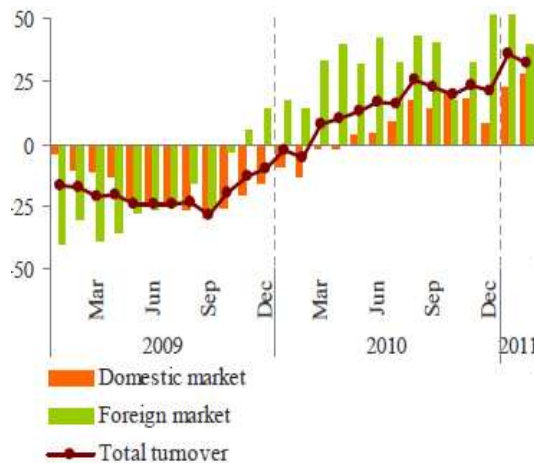
Σημειώνεται, πάντως, ότι η εγχώρια κατανάλωση δεν έχει ακόμη ανακάμψει και το ως άνω χρονικό διάστημα σημείωσε πτώση 1,2%. Ανησυχία, επίσης, προκαλούν και άλλα οικονομικά μεγέθη, όπως ο αυξανόμενος πληθωρισμός, η ανεργία και η υπερχρέωση επιχειρήσεων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της UniCredit Bulbank, η εγχώρια κατανάλωση θα κινηθεί εντέλει αυξητικά, αλλά θα προσεγγίσει τα προ κρίσεως επίπεδα το 2014. Παράλληλα, η UniCredit εκτιμά ότι οι επενδύσεις, βασικός μοχλός της ανάπτυξης, θα κινηθούν επίσης ανοδικά (5-7%), αλλά θα προσεγγίσουν τα προ κρίσεως επίπεδα μόλις το 2017-2018.

◇◇◇◇

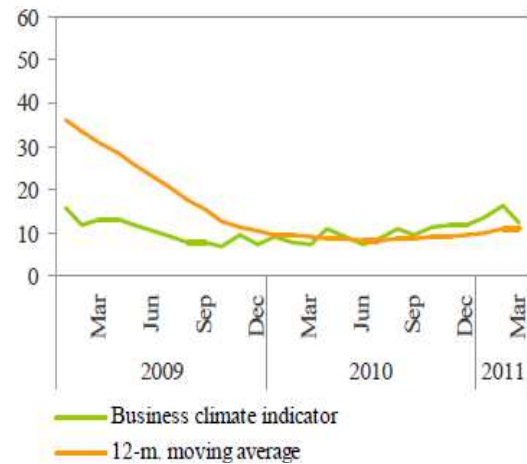
- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις - Διαμόρφωση βασικών οικονομικών μεγεθών

Σύμφωνα με το πιο πρόσφατο ενημερωτικό δελτίο του αρμόδιου Υπουργείου Οικονομικών και τα ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας και του Στατιστικού Ινστιτούτου, οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία έχουν ως εξής:

- Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής σημείωσε αξιόλογη αύξηση τόσο τον Φεβρουάριο (+15,2% σε ετήσια βάση) όσο και το Μάρτιο 2011 (+5,1% σε ετήσια βάση). Θετική πορεία ακολούθησαν και οι λιανικές πωλήσεις τον Μάρτιο (+1,4%) ύστερα από 25 συνεχείς πτωτικούς μήνες. Αντίθετα, συνεχίστηκε η κάμψη στην κατασκευαστική δραστηριότητα, (-3,6% το Φεβρουάριο και -19,1% το Μάρτιο). Ειδικά για τον κλάδο των κατασκευών, του οποίου η πορεία συνεχίζει να είναι ασταθής, επισημαίνεται ότι επλήγη ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της διεθνούς οικονομικής κρίσης (πτώση της προστιθέμενης αξίας του κλάδου κατά 17,4% το 2009 και οριακή αύξηση 0,9% το 2010).
- Σε ό,τι αφορά τον δείκτη επιχειρηματικού κλίματος, τον Απρίλιο 2011 καταγράφηκε βελτίωση κατά 2,4% σε μηνιαία βάση. Η αύξηση αυτή, όμως, αντιστάθμισε μόνο κατά το ήμισυ τη σημαντική κάμψη (-4,1%), που είχε καταγραφεί τον Μάρτιο.

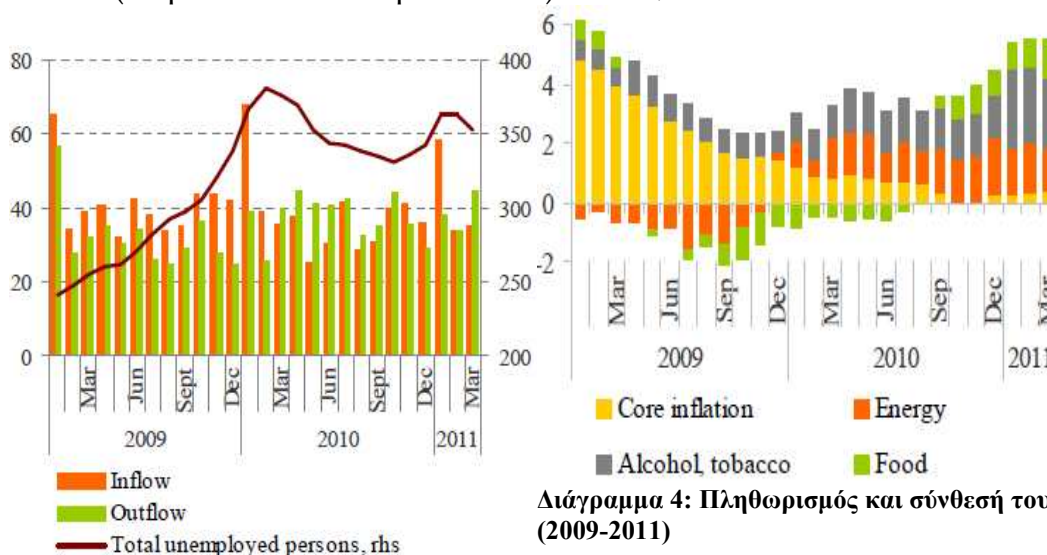
Διάγραμμα 1: Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής (ενίσχυση σε ετήσια βάση) 32% τον Φεβρουάριο 2011

Διάγραμμα 2: Δείκτης βιομηχανικού κλίματος

- Η ανεργία σημείωσε ελαφρώς πτωτικές τάσεις και διαμορφώθηκε τον Απρίλιο στο 9,3%.

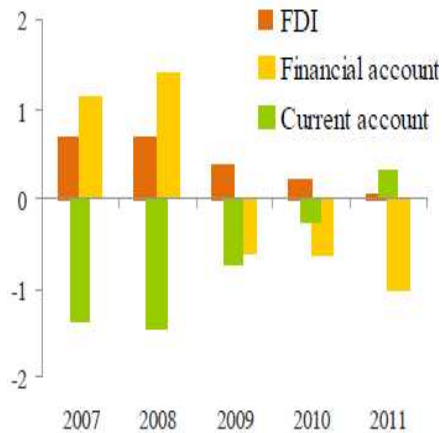
- Ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 0,6% τον Μάρτιο 2011 σε μηνιαία βάση, λόγω κυρίως της αύξησης του κόστους μεταφορικών υπηρεσιών κατά 1,8% και των τιμών τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών κατά 1,3%. Από την έναρξη της χρονιάς οι τιμές καταναλωτή έχουν αυξηθεί κατά 2,4%, ενώ ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός το τελευταίο δωδεκάμηνο (Απριλίου 2010–Μαρτίου 2011) αυξήθηκε σε σύγκριση με το προηγούμενο δωδεκάμηνο (Απριλίου 2009–Μαρτίου 2010) κατά 3,5%.

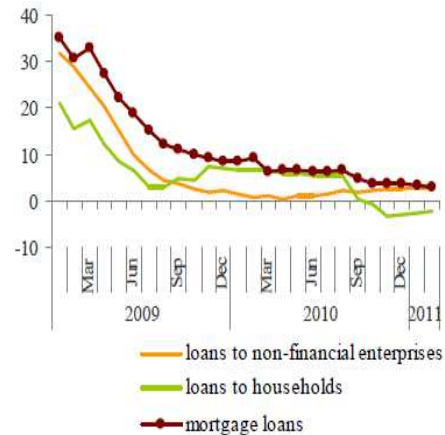
Διάγραμμα 3: Εισροές και εκροές ανέργων το 2010 σε χιλιάδες (2009-2011)

Διάγραμμα 4: Πληθωρισμός και σύνθεσή του (2009-2011)

- Τον Φεβρουάριο 2011 κατεγράφη για δεύτερο συνεχόμενο μήνα θετικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών κατά €207,9 εκατ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στις εξαγωγές, που σημειώνουν σταθερή ανοδική τάση ήδη από τον Ιούνιο του 2010 (+46,5% σε ετήσια βάση). Αύξηση, όμως, σημείωσαν και οι εισαγωγές (35,6%). Το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος περιορίστηκε στο 94% του ΑΕΠ τον Φεβρουάριο 2011, μειωμένο κατά 2,9% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2010. Σημειώνεται ότι ήδη το 2010 ο όγκος του εμπορίου προσέγγισε τα προ κρίσεως επίπεδα με τις εξαγωγές να αυξάνονται κατά 33,2% και τις εισαγωγές κατά 13,5%.
- Σε ό,τι αφορά τις ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ), τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι καμία σημαντική ΑΞΕ δεν πραγματοποιήθηκε στη Βουλγαρία το 2011 έως τώρα. Το CED εκτιμά ότι για το σύνολο του έτους υπάρχει προοπτική οι ΑΞΕ να κυμανθούν μεταξύ €1,5-2 δισ. Σημειώνεται ότι το 2010 οι ΑΞΕ ανήλθαν σε €1,6 δισ., μειωμένες κατά 50% σε σχέση με το 2009. Παράλληλα, ελαφρά ανάκαμψη παρουσίασε ο ρυθμός αύξησης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα.

Διάγραμμα 5: ΑΞΕ, ισοζύγιο χρηματοοικ. συναλλαγών και ισοζύγιο τρ. συναλλαγών στη Βουλγαρία την περίοδο 2007 – 2011

Διάγραμμα 6: Ρυθμός ετήσιας αύξησης πιστώσεων στον ιδιωτικό τομέα (1,7% τον Φεβρουάριο 2010)

- Στα τέλη Μαρτίου τα δημοσιονομικά αποθέματα ανέρχονταν σε BGN 4,7 δισ. (€2,37 περίπου), πάνω από το νομοθετικό όριο των BGN 4,5 δισ.
- Σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος, στα τέλη Φεβρουαρίου 2011 η σχέση του με το ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 13,6%. Θετικά, επίσης, αποτιμά η κυβέρνηση τα αποτελέσματα δύο δημοπρασιών κρατικών ομολόγων, που έλαβαν χώρα τον Μάρτιο 2011.

Στις 31.03.2011 το δημοσιονομικό έλλειμμα ανερχόταν σε BGN 741,9 εκατ., μειωμένο κατά το ήμισυ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2010. Τα κρατικά έσοδα ανήλθαν σε BGN 5,5 δισ. Σημείωσαν, δηλαδή, άνοδο 6,9% σε ετήσια βάση χάρη, κυρίως, στην ενίσχυση των εισροών από έμμεσους (+16,4%) φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (+11,4%). Τέλος, οι κρατικές δαπάνες ανήλθαν στις 31.03.2011 σε BGN 6,3 δισ., μειωμένες δηλαδή κατά 8,3% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011.

◇◇◇◇◇

- Επίσκεψη κλιμακίου του ΔΝΤ στη Βουλγαρία

Ολοκλήρωσε την Παρασκευή 20.05.2011 την επίσκεψή του στη Βουλγαρία κλιμάκιο του ΔΝΤ, το οποίο συναντήθηκε με εκπροσώπους της κυβέρνησης, της κεντρικής τράπεζας, των εργοδοτών και των εργαζομένων. Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα από την ως άνω επίσκεψη, η επικεφαλής του κλιμακίου, κα Catriona Purfield, δήλωσε πως η βουλγαρική οικονομία προσαρμόστηκε γρήγορα στο νέο περιβάλλον, που διαμορφώθηκε μετά τη διεθνή οικονομική κρίση. Πλέον, η βουλγαρική κυβέρνηση καλείται να επιταχύνει τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις, ώστε να συνεχιστεί η ανάπτυξη της

οικονομίας, να αυξηθούν τα εισοδήματα και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Σύμφωνα με ανακοίνωση τύπου του βουλγαρικού Υπουργείου Οικονομικών, θετικά αντιμετωπίζει το ΔΝΤ τα σχέδια της κυβέρνησης να προωθήσει το «Σύμφωνο Δημοσιονομικής Σταθερότητας (Financial Stability Pact)», προγραμματίζοντας παράλληλα σχετική συνταγματική αναθεώρηση εντός του Ιουνίου τ.έ. Το εν λόγω Σύμφωνο αποτελεί πρωτοβουλία του Υπουργού Οικονομικών, κ. Simeon Djankov, και προβλέπει τρεις βασικούς πυλώνες:

1. Εισαγωγή δεσμευτικού ανώτατου ορίου για το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού (2%).
2. Περιορισμό σε ποσοστό έως 40% του ΑΕΠ της δυνατότητας της κυβέρνησης να αναδιανέμει τα κρατικά κονδύλια, μέτρο που αποβλέπει στον περιορισμό των κρατικών δαπανών.
3. Καθιέρωση αυξημένης πλειοψηφίας στο Κοινοβούλιο (2/3) για την έγκριση τροποποιήσεων στη φορολογική νομοθεσία.

Σε ό,τι αφορά ειδικά τον πυλώνα που αφορά στον περιορισμό των δαπανών, το κλιμάκιο του ΔΝΤ προτείνει την ένταξη των σχετικών διατάξεων και στον οργανικό νόμο, που ρυθμίζει τα σχετικά με τον κρατικό προϋπολογισμό.

Το κλιμάκιο του ΔΝΤ θεωρεί ότι η κεφαλαιακή βάση των τραπεζών της χώρας παραμένει ισχυρή, αν και προκαλεί ανησυχία η συνεχιζόμενη (με χαμηλότερους όμως ρυθμούς) αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το ΔΝΤ εκτιμά, παράλληλα, ότι η βουλγαρική οικονομία θα καταγράψει ρυθμό ανάπτυξης 3% το 2011, ποσοστό ελαφρώς χαμηλότερο των κυβερνητικών προβλέψεων (3,6%). Ο εξαγωγικός κλάδος θα αποτελέσει την κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης αυτής, αντισταθμίζοντας τις συνέπειες της αναιμικής εγχώριας κατανάλωσης. Η τελευταία οφείλεται στον αυξανόμενο πληθωρισμό, ο οποίος, όπως προβλέπει το κλιμάκιο του ΔΝΤ, το 2011 θα κυμανθεί στο 4,25% και το 2011 στο 3% (εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή). Ο πληθωρισμός κινείται ανοδικά λόγω των διαρκώς αυξανόμενων τιμών στα τρόφιμα και τα καύσιμα.

Σε κάθε περίπτωση, το ΔΝΤ εκτιμά ότι οι δομικές μεταρρυθμίσεις αποτελούν βασική προϋπόθεση για την περαιτέρω ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης. Επισημαίνεται η ανάγκη αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής, συγκράτησης των δαπανών και βελτίωσης της λειτουργίας των κρατικών υπηρεσιών. Σε ό,τι αφορά το νόμο για τις κρατικές προμήθειες, εκφράζεται η προσδοκία ότι με τις προωθούμενες νομοθετικές αλλαγές θα επιτευχθεί επιτάχυνση των διαδικασιών, καλύτερο ποσοστό απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων και, κυρίως, διαμόρφωση σταθερού και προβλέψιμου θεσμικού πλαισίου, ώστε η Βουλγαρία να προσελκύσει άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ). Τέλος, αναφορικά με το σύστημα δημόσιας υγείας, τονίστηκε η αναγκαιότητα

περιστολής των δαπανών σε συνδυασμό με προώθηση αλλαγών, που θα στοχεύουν στην παροχή καλύτερων υπηρεσιών.

- Βελτίωση επιχειρηματικού κλίματος τον Απρίλιο 2011

Βελτίωση κατά 2,4% σε μηνιαία βάση σημείωσε ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος στη Βουλγαρία τον Απρίλιο του 2011, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που δημοσιοποίησε το βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο. Η αύξηση αυτή, όμως, αντιστάθμισε μόνο κατά το ήμισυ τη σημαντική κάμψη (-4,1%), που είχε καταγραφεί το Μάρτιο. Θετικότερες εμφανίζονται οι προοπτικές για τις εταιρείες των κλάδων των υπηρεσιών (+11,1%) και της βιομηχανίας (+4,1%), οι οποίες ανησυχούν μεν για το ασταθές οικονομικό περιβάλλον, αλλά αισιοδοξούν λόγω της αυξημένης ζήτησης υπηρεσιών και των αυξημένων παραγγελιών (κυρίως με στόχο την εξαγωγική δραστηριότητα) αντίστοιχα. Στον αντίποδα πιο απαισιόδοξα είναι τα στελέχη που δραστηριοποιούνται στους τομείς των κατασκευών (-3,3%) και του λιανικού εμπορίου (-4,2%) λόγω της εκτιμώμενης μείωσης τον προηγούμενο μήνα της οικοδομικής δραστηριότητας και των πωλήσεων προϊόντων αντίστοιχα.

- Νέα αύξηση των βουλγαρικών εξαγωγών

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία που δημοσιοποίησε το βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο, συνεχίζονται οι ανοδικές τάσεις των εξαγωγών της Βουλγαρίας. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τις εξαγωγές προς τρίτες εκτός ΕΕ χώρες, αυτές αυξήθηκαν το α' τρίμηνο 2011 κατά 55,9% σε ετήσια βάση, ενώ οι εξαγωγές σε χώρες ΕΕ αυξήθηκαν το δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2011 κατά 55%. Αυξητικές, όμως, τάσεις σημείωσαν και οι εισαγωγές τα ως άνω χρονικά διαστήματα: 40,1% από τρίτες χώρες και 28,4% από χώρες ΕΕ.

Οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Βουλγαρίας στην ΕΕ (67,9% των εξαγωγών της) είναι η Γερμανία, η Ιταλία, η Ελλάδα, η Ρουμανία και το Βέλγιο. Αξιοσημείωτο είναι ότι το εμπορικό ισοζύγιο της Βουλγαρίας στις σχέσεις της με τρίτες χώρες το α' δίμηνο 2011 ήταν θετικό (BGN 192 εκατ. σε τιμές FOB). Αύξηση παρουσίασαν όλοι οι κλάδοι των εξαγωγών προς χώρες ΕΕ (μεγαλύτερη ήταν η αύξηση αυτή στις κατηγορίες των ορυκτών καυσίμων, των λιπαντικών και των ακατέργαστων πρώτων υλών) με εξαίρεση την κατηγορία των αλκοολούχων ποτών και των προϊόντων καπνού. Σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές από χώρες ΕΕ, η μεγαλύτερη αύξηση κατεγράφη στις κατηγορίες των ζωικών και φυτικών ελαίων, του καπνού και των αλκοολούχων ποτών.

Οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Βουλγαρίας εκτός ΕΕ (49,1% των εξαγωγών της) είναι η Τουρκία, η Ρωσία, η Σερβία, η FYROM και η Κίνα. Παρά τη σημαντική αύξηση των εξαγωγών της, το εμπορικό ισοζύγιο της Βουλγαρίας στις σχέσεις της με τις τρίτες εκτός ΕΕ χώρες παρέμεινε αρνητικό (BGN 163,5 εκατ. σε τιμές FOB) το α' τρίμηνο 2011. Αύξηση παρουσίασαν οι περισσότεροι εξαγωγικοί κλάδοι της χώρας, όπως, μεταξύ άλλων, τα ορυκτά καύσιμα, τα λιπαντικά, τα βιομηχανικά αγαθά, τα ζωικά και φυτικά έλαια. Κάμψη παρουσίασαν οι εξαγωγές ορισμένων βιομηχανικών ειδών. Σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, η σημαντικότερη αύξηση παρατηρήθηκε στην κατηγορία των ορυκτών καυσίμων και η σημαντικότερη πτώση στην κατηγορία των ακατέργαστων πρώτων υλών.

II. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

- Στόχοι για την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων το 2011

Σε συνέντευξή του ο κ. Tomislav Donchev, υπουργός αρμόδιος για τη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων, δήλωσε ότι ο ρυθμός απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων από τη Βουλγαρία θα ανέλθει στα τέλη του 2011 στο 20%. Ήδη έχουν διανεμηθεί €908 εκατ., ποσό που αντιστοιχεί στο 11,3% της συνολικής χρηματοδότησης, ενώ έχουν υπογραφεί συμβάσεις με δικαιούχους για το 46% των κονδυλίων, που αναλογούν στη Βουλγαρία την περίοδο 2007-2013. Φιλοδοξία της κυβέρνησης είναι εντός του 2011 το συνολικό ποσό που θα έχει διανεμηθεί στους δικαιούχους να αγγίζει το €1,5 εκατ.

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτό, ο οποίος αντιστοιχεί στο 3,9% του προβλεπόμενου για το 2011 ΑΕΠ της χώρας, η βουλγαρική κυβέρνηση προσδοκά να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρει ο μηχανισμός JASPERS. Σημειώνεται ότι με την υποστήριξη του JASPERS ήδη υλοποιούνται σειρά έργων στη Βουλγαρία, όπως το σχέδιο αναβάθμισης των αστικών συγκοινωνιών στη Σόφια και άλλες μεγάλες πόλεις (για αναλυτικότερες πληροφορίες, βλ. <http://www.jaspers-europa-info.org/index.php/bulgaria.html>).

Ο κ. Donchev αναφέρθηκε στην ανάγκη αξιοποίησης των εθνικών πόρων αλλά και των δυνατοτήτων που προσφέρουν διεθνείς χρηματοδοτικοί μηχανισμοί μέσω της τεχνογνωσίας τους και των υποστηρικτικών μηχανισμών τους. Ήδη, άλλωστε, στη χώρα χρηματοδοτούνται προγράμματα από οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB) και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη

(EBRD). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η βουλγαρική κυβέρνηση εξετάζει τη δυνατότητα outsourcing κρατικών αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων, που άπτονται της απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων, κάτι που μπορεί να γίνει με τη βοήθεια των ως άνω χρηματοδοτικών οργανισμών. Ήδη ένα τέτοιο σχήμα συνεργασίας με μερικό outsourcing δοκιμάζεται μέσω του Μνημονίου για την προώθηση της ενεργειακής επάρκειας, που υπέγραψαν το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομίας και η EBRD (για το πλήρες κείμενο του εν λόγω Μνημονίου, βλ. <http://www.eufunds.bg/en/pubs/1240>). Αναφορικά με το ζήτημα του outsourcing, ο κ. Donchev ανέφερε ότι εμπορικές τράπεζες αναλαμβάνουν σε αρκετές χώρες τον ρόλο του ενδιάμεσου κατά την υλοποίηση προγραμμάτων, έχοντας συχνά την ευθύνη ακόμη και για τη διαδικασία αξιολόγησης (evaluation process). Ταυτόχρονα, όμως, ο κ. Donchev αναγνωρίζει και τους κινδύνους που ενέχει ένα τέτοιο εγχείρημα, καθώς θα απαιτηθούν σοβαροί έλεγχοι και πιστοποίηση των εν λόγω τραπεζών, ώστε να διασφαλισθεί ότι συμμορφώνονται με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες.

Σε ότι αφορά το νομοθετικό πλαίσιο, ο κ. Donchev ανέφερε ότι έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την απλοποίηση της διαδικασίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, θεσπίσθηκε η υποχρέωση του κράτους να δημοσιεύει εγκαίρως ενημερώσεις για χρηματοδοτικές ευκαιρίες, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται μια ακόμη διαδικασία αναθεώρησης του νόμου για τις κρατικές προμήθειες με στόχο τον περιορισμό της κρατικής αυθαιρεσίας. Τέλος, ο κ. Donchev παραδέχτηκε ότι υφίστανται περιθώρια βελτίωσης στον τομέα των ηλεκτρονικών εφαρμογών και ειδικότερα των ηλεκτρονικών αιτήσεων (E-applications). Εκτίμησε δε ότι οι τελευταίες (E-applications) θα εισαχθούν από τα μέσα του τρέχοντος έτους και θα ενταχθούν σταδιακά στο πεδίο εφαρμογής τους όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα.

- Στρατηγική της Παγκόσμιας Τράπεζας την περίοδο 2011-2013

Την στρατηγική για την εταιρική της σχέση με την Βουλγαρία (Country Partnership Strategy, CPS) την περίοδο 2011-2013 ενέκρινε την Τρίτη, 17.05.2011, το διοικητικό συμβούλιο της Παγκόσμιας Τράπεζας. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της Τράπεζας, η CPS διαμορφώνει το πλαίσιο της χρηματοδοτικής βοήθειας προς την Βουλγαρία την ως άνω περίοδο.

Οι στόχοι της συνεργασίας Παγκόσμιας Τράπεζας-Βουλγαρίας εξειδικεύονται από το κείμενο της Στρατηγικής 2011-2013 ως εξής:

- Βελτίωση των υποδομών

- Διαμόρφωση του καλύτερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος εντός ΕΕ
- Μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους κρατικούς φορείς
- Αποτελεσματική αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων, τα οποία αποτελούν πρώτης τάξεως ευκαιρία για χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων και ταχύτερη ενσωμάτωση στην ΕΕ. Παράλληλα, λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της Ατζέντας “Europe 2020”, η οποία επιδιώκει την ισόρροπη, βιώσιμη και «έξυπνη» ανάπτυξη των κρατών-μελών της ΕΕ.

Η υποστήριξη της Τράπεζας στην Βουλγαρία για την επίτευξη των ως άνω στόχων θα προσφέρεται, κυρίως, μέσω της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και της σύναψης επιλεγμένων δανειοδοτικών συμφωνιών για προγράμματα, τα οποία δεν είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από την ΕΕ. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την συμβουλευτική υποστήριξη, αυτή θα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως υποδομές, κανονιστικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις, πράσινη ανάπτυξη και ενεργειακή επάρκεια, αναβάθμιση σιδηροδρομικού δικτύου, βελτίωση εκπαιδευτικού συστήματος και κοινωνική ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Σε ό,τι αφορά το δανειοδοτικό πρόγραμμα της Τράπεζας, αυτό θα είναι συμπληρωματικό, θα συνδέει τη χρηματοδότηση με την επίτευξη αιτών αποτελεσμάτων (results-based financing) και θα εστιάζει στην καινοτομία και την προώθηση σύνθετων μεταρρυθμίσεων. Για την υλοποίηση του προγράμματος αυτού θα αξιοποιηθεί και ο International Finance Corporation (IFC), βραχίονας της Παγκόσμιας Τράπεζας με ειδικευση στην ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Σε ό,τι αφορά ειδικά τους σιδηροδρόμους, η Παγκόσμια Τράπεζα σκοπεύει εντός του 2011 να χορηγήσει τρία διαδοχικά δάνεια, ύψους €80 εκατ. το καθένα, με στόχο την πλήρη αναμόρφωση της λειτουργίας του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας. Επιπρόσθετα, προγραμματίζονται να χορηγηθούν €70 εκατ. με στόχο την βελτίωση των σιδηροδρομικών υποδομών.

Σημειώνεται ότι, από την ένταξη της Βουλγαρίας στην Παγκόσμια Τράπεζα το 1990 έως σήμερα, ο διεθνής χρηματοδοτικός οργανισμός έχει υποστηρίξει την χώρα με περίπου €3 δισ., υλοποιώντας 90 δράσεις και προγράμματα σε μια σειρά από κρίσιμους για την ανάπτυξη της χώρας τομείς (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τράπεζες, διαχείριση κρατικών εσόδων, υγεία και κράτος πρόνοιας, περιβαλλοντική προστασία, υποδομές κ.ά).

◇◇◇◇

- Απορροφητικότητα κονδυλίων Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταφορές»

Σύμφωνα με στοιχεία του βουλγαρικού Υπουργείου Μεταφορών, η Βουλγαρία έχει διανείμει στους δικαιούχους το 7,5% των κονδυλίων που της αναλογούν στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταφορές» 2007-2013. Συγκεκριμένα, στους δικαιούχους έχουν έως τώρα καταβληθεί BGN 300 εκατ. (περίπου €150 εκατ.). Σύμφωνα με το ως άνω Υπουργείο, οι περισσότερες συμβάσεις υπογράφηκαν από το 2010 και μετά. Παράλληλα, σύμφωνα και με δηλώσεις του αρμόδιου για τη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων, κ. Tomislav Donchev, διατυπώνεται η αισιόδοξη πρόβλεψη ότι εντός του 2012 θα υπογραφούν συμβάσεις, οι οποίες θα καλύπτουν το σύνολο των κονδυλίων που αναλογούν στον άξονα του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου. Σύμφωνα με τον κ. Donchev, η εκτίμηση αυτή προκύπτει από το γεγονός πως ήδη έχει κατανεμηθεί σε επιμέρους σχέδια το 78% (BGN 1 δισ.) του συνολικού ποσού που αφορά στους σιδηροδρόμους, ενώ έχει απορροφηθεί το 4%.

III. ΚΛΑΔΙΚΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Ψήφιση νέου νόμου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Ψηφίστηκε την Πέμπτη 21 Απριλίου τ.έ από το βουλγαρικό Κοινοβούλιο ο νέος νόμος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο οποίος βρισκόταν σε στάδιο προετοιμασίας ήδη από τα τέλη του 2009. Βάσει του τελικού κειμένου του νόμου που υιοθετήθηκε από το Κοινοβούλιο σε β' ανάγνωση, το θεσμικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ γίνεται πιο περιοριστικό, καθώς απαλείφονται ή τροποποιούνται ρυθμίσεις, που έως τώρα είχαν οδηγήσει σε ταχύτατη έως ανεξέλεγκτη ανάπτυξη του κλάδου στη χώρα. Οι σημαντικότερες αλλαγές στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο είναι οι ακόλουθες:

- Η προνομιακή τιμή αγοράς (tariff) της ενέργειας από το κράτος θα ορίζεται πλέον μετά την κατασκευή του έργου και θα είναι σταθερή καθόλη τη διάρκεια της ειδικής συμφωνίας εγγυημένης αγοράς (βλ. κατωτέρω). Η συγκεκριμένη ρύθμιση έχει προκαλέσει τις έντονες αντιδράσεις τοπικών συνδέσμων επενδυτών σε ΑΠΕ, οι οποίοι εκτιμούν ότι θα καταστήσει δυσχερή τη χρηματοδότησή τους από τις τράπεζες. Σημειώνεται ότι και με το προηγούμενο νομικό καθεστώς η

τιμή αγοράς καθοριζόταν μετά την κατασκευή, αλλά ίσχυε δυνατότητα ετήσιας αναπροσαρμογής με εχέγγυα για τους επενδυτές (π.χ. σύνδεση του βασικού μέρους της τιμής με την πορεία των τιμών στην ηλεκτρική ενέργεια), ρύθμιση που μείωνε τις ανησυχίες των τραπεζών και διευκόλυνε τη σύναψη δανειοδοτικών συμφωνιών. Στο νέο σχέδιο νόμου η δυνατότητα αυτή αναπροσαρμογής καταργείται, ενώ δεν έγινε δεκτή πρόταση των ως άνω συνδέσμων για σύνδεση της προνομιακής τιμής αγοράς με την πορεία του πληθωρισμού.

- Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και Υδάτων θα θέσει όριο (quotas) στη δυναμικότητα ΑΠΕ, η οποία θα εντάσσεται στο εθνικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας κάθε χρόνο με τις ως άνω προνομιακές τιμές αγοράς. Το εν λόγω όριο θα καθορίζεται ετησίως κάθε Ιούνιο και, βάσει αυτού, θα επιλέγονται οι παραγωγοί που θα απολαύουν προνομιακών τιμών αγοράς. Τα κριτήρια, όμως, καθορισμού τόσο των quotas όσο και των εταιρειών που θα επιλέγονται δεν έχουν ακόμη αποσαφηνιστεί. Σε κάθε περίπτωση, οι παραγωγοί ΑΠΕ που θα μένουν εκτός quotas δεν θα απολαύουν προνομιακών τιμών αγοράς από το κράτος, αλλά τιμών οι οποίες θα καθορίζονται με βάση το κόστος παραγωγής της κάθε εγκατάστασης.
- Ακόμη και για τους παραγωγούς που θα εντάσσονται στα quotas, ο χρόνος εγγυημένης αγοράς από το κράτος με ειδικές συμφωνίες (Power Purchase Agreement) της παραγόμενης από ΑΠΕ ενέργειας μειώνεται στα 12 από 15 χρόνια, σε ό,τι αφορά τα αιολικά πάρκα, και σε 20 από 25 χρόνια σε ό,τι αφορά τα φωτοβολταϊκά πάρκα. Σε ό,τι αφορά τα μικρά υδροηλεκτρικά εργοστάσια (δυναμικότητας μικρότερης των 10 Mw) ο χρόνος εγγυημένης αγοράς παραμένει στα 15 χρόνια.
- Κατά την υπογραφή προσυμφώνου για την ένταξη της παραγόμενης ενέργειας στο εθνικό δίκτυο, η εταιρεία ΑΠΕ καλείται πλέον να καταβάλει εγγύηση ύψους BGN 50.000 για κάθε Mw πέρα των 5 Mw. Για μονάδες δυναμικότητας μικρότερης των 5 Mw το ως άνω ποσό ανέρχεται στα BGN 25.000. Αν και οι εταιρείες του κλάδου θεωρούν την ως άνω ρύθμιση ιδιαίτερα επαχθής εις βάρος τους, η κυβέρνηση απαντά ότι δημιουργεί μια δικαιότερη ισορροπία υποχρεώσεων μεταξύ του παραγωγού και της εταιρείας σύνδεσης στο εθνικό δίκτυο.
- Οι ρυθμίσεις για τη χρήση των βιοκαυσίμων θα εφαρμοστούν την 1η Ιανουαρίου 2012. Από την ημερομηνία αυτή και μετά το πετρέλαιο diesel που πωλείται στη Βουλγαρία θα πρέπει να περιέχει βιοκαύσιμο σε ποσοστό 5%. Το ποσοστό αυτό θα ανέλθει σε 6% από την 1η Ιουνίου 2012.

Σημειώνεται, τέλος, ότι με τον εν θέματι νόμο η βουλγαρική κυβέρνηση επιδίωξε να εκπληρώσει την υποχρέωση ενσωμάτωσης στην εσωτερική έννομη

τάξη της Οδηγίας 2009/28/EC «για την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων μορφών ενέργειας», καθώς λόγω σχετικών καθυστερήσεων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ήδη κινήσει εναντίον της Βουλγαρίας «διαδικασία παράβασης» (infringement procedure).

◇◇◇◇◇

- Προοπτικές του κλάδου των ΑΠΕ στη Βουλγαρία

Σε σχετική ανακοίνωσή της, η Ρυθμιστική Αρχή για την Ενέργεια και τα Ύδατα (State Commission for Energy and Water Regulation) δήλωσε ότι προτίθεται να αναθεωρήσει τις προνομιακές τιμές αγοράς (feed-in tariffs) όλων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) ύστερα από την ψήφιση του νέου σχετικού νόμου στα τέλη Απριλίου. Σύμφωνα με σχετικές εκτιμήσεις, είναι πιθανό να αυξηθούν οι προνομιακές τιμές αγοράς της παραγόμενης από βιομάζα, αιολικές και υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις ενέργειας. Αντίθετα, προβλέπεται μείωση 17 έως 25% των τιμών της παραγόμενης από φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις ενέργειας. Η μείωση των τιμών της ηλιακής ενέργειας έρχεται σε συνέχεια της ψήφισης τροποποιήσεων στο Νόμο για την Προστασία της Αγροτικής Γης, με τις οποίες απαγορεύεται πλέον η δημιουργία φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις των κατηγοριών 1 έως 4.

Η νέα απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής για τις προνομιακές τιμές αγοράς αναμένεται να ληφθεί στις αρχές Ιουλίου και αφού προηγηθεί διάλογος με φορείς του κλάδου. Σημειώνεται ότι αυτήν τη στιγμή οι τιμές καθορίζονται από την πλέον πρόσφατη απόφαση της Αρχής, η οποία ελήφθη στις 30.03.20011 (http://www.dker.bg/NPDOCS/Reshenie_preferencialni_tcenj_ot_VEI_310320_11.pdf), πριν δηλαδή από την ψήφιση του νέου νόμου.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τη βιομάζα, σημειώνεται ότι αυτήν τη στιγμή η Βουλγαρία δεν διαθέτει σχετικές μονάδες παραγωγής, αλλά σκοπεύει να αυξήσει την προνομιακή τιμή αγοράς της εν λόγω πηγής ενέργειας στο πλαίσιο προσπάθειας προσέλκυσης ξένων επενδυτών. Σύμφωνα με δηλώσεις του Βούλγαρου Υπουργού Γεωργίας, κ. Miroslav Naydenov, οι επενδύσεις για την παραγωγή ενέργειας, ηλεκτρισμού και βιοκαυσίμου από βιομάζα μπορούν να φτάσουν τα BGN 1 δισ. (περίπου €510 εκατ.) την επόμενη τριετία. Ο κ. Naydenov επισήμανε ότι ο εν λόγω κλάδος έχει ήδη ελκύσει το ενδιαφέρον μεγάλων ξένων εταιρειών, όπως η GDF Suez. Η τελευταία εξέφρασε την ετοιμότητά της να προχωρήσει στην κατασκευή δύο μονάδων παραγωγής βιομάζας στην Βουλγαρία, επενδύοντας €100 εκατ. για το σκοπό αυτό.

Ο κ. Naydenov ανέφερε πως σημαντικός αριθμός των εταιρειών που θα αποφασίσουν να επενδύσουν στον τομέα της βιομάζας θα τύχουν των προνομίων των επενδυτών α΄ τάξης και θα υπογράψουν μακροπρόθεσμα

συμβόλαια. Σύμφωνα με τον κ. Naydenov, η Βουλγαρία θα επωφεληθεί από την εξέλιξη αυτή, καθώς οι τιμές του παραγόμενου από βιομάζα ηλεκτρικού ρεύματος θα είναι φθηνότερες από τις τιμές του παραγόμενου από φωτοβολταϊκές και αιολικές εγκαταστάσεις.

◇◇◇◇

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

- Εισαγωγή κρατικών επιχειρήσεων στο χρηματιστήριο

Σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου της βουλγαρικής Αρχής Ιδιωτικοποιήσεων, κ. Emil Karanikolov, 26 εταιρείες υπό πλήρη ή μερικό κρατικό έλεγχο θα εισαχθούν στο βουλγαρικό Χρηματιστήριο με στόχο την πώληση σε ιδιώτες μειοψηφικών ή και πλειοψηφικών πακέτων μετοχών τους. Μεταξύ αυτών είναι η εταιρεία Montazhi EAD (σε ποσοστό 100%), η οποία δραστηριοποιείται σε βιομηχανικά και ενεργειακά έργα στη χώρα και διαθέτει ακίνητα εμβαδού 383.000 τ.μ., καθώς και οι ακόλουθες εταιρείες διαχείρισης duty-free ζωνών: “Duty-free Zone Svilengrad” σε ποσοστό 100%, “Duty-free Zone Plovdiv” σε ποσοστό 46.398%, “Transit Trade Zone AD Varna” σε ποσοστό 46% και “Duty-free Zone Burgas” σε ποσοστό 19%. Σημειώνεται ότι η βουλγαρική κυβέρνηση επιδιώκει να εισπράξει BGN 450 εκατ. (περίπου €230 εκατ.) από μερικές ή πλήρεις αποκρατικοποιήσεις βουλγαρικών επιχειρήσεων το 2011.

◇◇◇◇

- Πώληση κρατικών μεριδίων στις εταιρείες ηλεκτρισμού

Η Υπηρεσία Ιδιωτικοποιήσεων της Βουλγαρίας προχώρησε την Τρίτη, 17 Μαΐου, σε πρόσκληση για υποβολή προσφορών με στόχο την επιλογή επενδυτή broker, ο οποίος θα μεσολαβήσει για την πώληση των κρατικών μετοχικών πακέτων στις εταιρείες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας CEZ Βουλγαρίας και EVN Βουλγαρίας.

Συγκεκριμένα, προγραμματίζεται η πώληση 63.624 μετοχών, που αντιστοιχούν στο 33% του κεφαλαίου της CEZ Razpredelenie Bulgaria AD, 1.650 μετοχών που αντιστοιχούν στο 33% του κεφαλαίου της εταιρείας CEZ Elektro Bulgaria AD, καθώς και 51.312 μετοχών (33% του κεφαλαίου) της EVN Bulgaria Elektrozpredelenie και 61.106 μετοχών (33% του κεφαλαίου) της EVN Bulgaria Elektrosnabdianane.

Οι υποψήφιοι broker θα πρέπει να έχουν μεσολαβήσει σε τουλάχιστον 40.000 συναλλαγές μεταξύ του 2006 και το 2010, ενώ ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος

εργασιών τους θα πρέπει να υπερβαίνει τα BGN 500 εκατ. κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής. Πρέπει, τέλος, να παρουσιάζουν κερδοφορία τα τρία τουλάχιστον από τα πέντε τελευταία έτη.

◇◇◇◇◇

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- Ιδιωτικοποίηση κρατικών σιδηροδρομικών υπηρεσιών

Την εκτίμηση του ότι το επόμενο διάστημα το Υπουργικό Συμβούλιο της Βουλγαρίας θα λάβει αποφάσεις για την ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών εμπορευματικών μεταφορών (cargo & freight services) των κρατικών σιδηροδρόμων εξέφρασε ο πρόεδρος του ΔΣ της κρατικής εταιρείας σιδηροδρόμων (BDZ), κ. Vladimir Vladimirov. Σύμφωνα με τον κ. Vladimirov, η εν λόγω ιδιωτικοποίηση θα αποτελέσει μέρος ευρύτερης προσπάθειας για την εξυγίανση των ελλειμματικών κρατικών σιδηροδρόμων και την προσέλκυση επενδυτών, ώστε να πραγματοποιηθούν βελτιωτικές παρεμβάσεις που το κράτος δεν μπορεί να υλοποιήσει μόνο του. Σημειώνεται ότι η κυβέρνηση προγραμμάτιζε την ιδιωτικοποίηση μέρους των παρεχόμενων από τους σιδηροδρόμους υπηρεσιών ήδη από το 2009, αλλά η διεθνής οικονομική κρίση δεν επέτρεψε την υλοποίηση των σχεδίων αυτών. Πάντως, το 10% των σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών στη Βουλγαρία πραγματοποιείται ήδη από ιδιώτες, σε αντίθεση με τις υπηρεσίες επιβατικών μεταφορών, οι οποίες τελούν υπό τον πλήρη έλεγχο του κράτους και παραμένουν ζημιογόνες.

◇◇◇◇◇

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- Στοιχεία για τον κατασκευαστικό κλάδο στη Βουλγαρία

Ασταθής παραμένει η πορεία του κλάδου των κατασκευών στη Βουλγαρία, σε αντίθεση με άλλους κλάδους, όπως οι υπηρεσίες και η βιομηχανία, που έχουν ήδη παρουσιάσει τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης. Επισημαίνεται ότι οι κατασκευές επλήγησαν ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της διεθνούς οικονομικής κρίσης, οπότε και κατεγράφη πτώση της προστιθέμενης αξίας του κλάδου κατά 17,4% το 2009 και οριακή αύξηση 0,9% το 2010. Στην προ κρίσεως περίοδο, ο κλάδος αναπτυσσόταν με ετήσιους ρυθμούς της τάξης του 10 - 14%.

Σύμφωνα με τα πρώτα στατιστικά στοιχεία για το 2011, το α' τρίμηνο οι οικοδομικές άδειες για την κατασκευή οικιστικών συγκροτημάτων στη Βουλγαρία μειώθηκαν κατά 3,6% σε ετήσια βάση και οι άδειες για κατασκευή

διοικητικών κτιρίων κατά 24,5%. Οι περισσότερες οικοδομικές άδειες το εν λόγω διάστημα εκδόθηκαν για τις εξής περιοχές: α) Σόφια (περιοχή πρωτεύουσας): 112, β) Μπουργκάς: 111, γ) Φιλιπούπολη: 92, δ) Σόφια (ευρύτερη περιφέρεια): 90, ε) Βάρνα: 84. Συνολικά η κατασκευαστική δραστηριότητα στη Βουλγαρία, τον Μάρτιο 2011 σημείωσε κάμψη της τάξης του 19,1% σε ετήσια βάση και του 3,1% σε μηνιαία βάση.

Σε ό,τι αφορά τις τιμές αγοράς κατοικιών (στοιχεία Raiffeisen Real Estate index), το α' τρίμηνο 2011 καταγράφηκε μείωση τους σε ετήσια βάση στις μεγαλύτερες πόλεις της Βουλγαρίας: α) κατά 9,4% στη Σόφια, β) κατά 8% στη Φιλιπούπολη και γ) κατά 7% στη Βάρνα. Σε απόλυτους αριθμούς, η μέση τιμή αγοράς κατοικίας στη Σόφια διαμορφώθηκε στα €830/τ.μ. έναντι €930/τ.μ. την αντιστοιχη περίοδο του 2010. Παράλληλα, το α' τρίμηνο 2011 οι πωλήσεις κατοικιών στη Σόφια αυξήθηκαν σημαντικά, σε αντίθεση με την υπόλοιπη χώρα, όπου καταγράφονται πτωτικές τάσεις.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τα ενοίκια, έρευνα της Forton International δείχνει ότι οι τιμές στη Σόφια μειώθηκαν κατά 7,7% σε ετήσια βάση, ενώ, παράλληλα, αυξάνονται στην πρωτεύουσα οι παρεχόμενοι χώροι για τη δημιουργία γραφείων. Συγκεκριμένα, μόνο το α' τρίμηνο 2011 προστέθηκαν 40.000 τ.μ. διαθέσιμων προς ενοικίαση χώρων. Σε απόλυτους αριθμούς, σύμφωνα με την εν λόγω έρευνα, στο κέντρο της Σόφιας οι τιμές ενοικίασης διαμορφώνονται στα €12/τ.μ. και στα προάστια στα €8/τ.μ., ενώ το 30% των διαθέσιμων προς μίσθωση γραφείων παραμένουν ελεύθερα.

◇◇◇◇◇

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

- Σημάδια ανάκαμψης λιανικού εμπορίου

Τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης του λιανικού εμπορίου καταγράφονται στα πλέον πρόσφατα στοιχεία που δημοσιοποίησε το βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο. Συγκεκριμένα, ύστερα από 25 συνεχείς μήνες, κατά τους οποίους σημειωνόταν διαρκή κάμψη, το Μάρτιο 2011 ο κύκλος εργασιών του λιανικού εμπορίου (χωρίς να συνυπολογίζονται οι πωλήσεις αυτοκινήτων) αυξήθηκε κατά 0,5% σε μηνιαία βάση και κατά 1,4% σε ετήσια. Η εν λόγω, έστω περιορισμένη, ενίσχυση του λιανικού εμπορίου δημιουργεί προσδοκίες ότι η εγχώρια κατανάλωση θα αρχίσει σταδιακά να ανακάμπτει, ενισχύοντας την ανάπτυξη της βουλγαρικής οικονομίας.

Σε ό,τι αφορά τους επιμέρους κλάδους, αυξητικά κινήθηκαν οι πωλήσεις προϊόντων Η/Υ και λογισμικού, υφασμάτων, υπόδησης και ρουχισμού, ιατρικού

και ορθοπεδικού εξοπλισμού, καλλυντικών κ.ά. Πτωτικά κινήθηκαν οι πωλήσεις σε ελάχιστους κλάδους, μεταξύ των οποίων οι ηλεκτρικές συσκευές ήχου και εικόνας, ο λοιπός ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, τα τρόφιμα, τα ποτά και τα προϊόντα καπνού.

Ποσοστιαία μεταβολή του κύκλου εργασιών στον κλάδο του λιανικού εμπορίου (εξαιρουμένων οχημάτων) - σύγκριση σε μηνιαία βάση (2005 - 2011)

Πηγή: Στατιστικό Ινστιτούτο της Βουλγαρίας (ημ. δημοσίευσης 09.05.2011)

◇◇◇◇◇

V. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

– Ημερίδα για την τομεακή στρατηγική προσέλκυσης ΑΞΕ στη Βουλγαρία (Σόφια, 10.05.2011)

Στην εν λόγω ημερίδα που οργάνωσε το βουλγαρικό Υπουργείο Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού την Τρίτη, 10 Μαΐου 2011, παρουσιάστηκαν τα βασικά σημεία σχετικής μελέτης που συντάξαν το ως άνω Υπουργείο και η InvestBulgaria Agency σε συνεργασία με την συμβουλευτική εταιρεία AT Kearney και άλλους φορείς (European Cluster Observatory, Center for Economic Strategies, Οικονομικό Τμήμα Πανεπιστημίου Σόφιας). Η μελέτη χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» (OP Competitiveness) και οι συντάκτες της κλήθηκαν να απαντήσουν σε δύο βασικά ερωτήματα: α) Ποιες είναι οι διεθνείς τάσεις στον τομέα των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) και, συνακόλουθα, ποιι είναι οι κλάδοι-κλειδιά, β) Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη προσέλκυση ΑΞΕ στην Βουλγαρία.

Κατά την ομιλία του, ο πρωθυπουργός της Βουλγαρίας, κ. Boyko Borissov εστίασε στην αναγκαιότητα πιο ισόρροπης ανάπτυξης, καθώς το έως τώρα μοντέλο, που βασιζόταν στην προσέλκυση επενδύσεων κυρίως από τον

κατασκευαστικό κλάδο δεν μπορεί να συνεχιστεί. Επισημάνει πως η δημοσιονομική σταθερότητα αποτελεί την βάση για την οικονομική ανάπτυξη και χαρακτήρισε τη μελέτη του Υπουργείου σημαντικό εργαλείο τόσο για τους επενδυτές όσο και για την κυβέρνηση. Αναφερόμενος σε επιμέρους τομείς, ο κ. Borisson υποστήριξε ότι η Βουλγαρία έχει τη δυνατότητα να εστιάσει στην παραγωγή τροφίμων και μεταλλικού νερού, αξιοποιώντας μεγάλες εκτάσεις που αυτήν τη στιγμή είναι εγκαταλελειμμένες. Σε ό,τι αφορά την ενέργεια, σύμφωνα με τον κ. Borisson η Βουλγαρία θα έπρεπε να έχει αξιοποιήσει καλύτερα τις δυνατότητες που προσφέρουν τα ποτάμια της για την δημιουργία υδροηλεκτρικών εργοστασίων, όπως έχει κάνει η Αυστρία. Αυτή θεωρεί ότι θα έπρεπε να είναι η εθνική προτεραιότητα, περισσότερο από άλλες μορφές ανανεώσιμης ενέργειας. Παράλληλα, διατύπωσε επιχειρήματα κατά της υιοθέτησης από τη χώρας του μιας πολιτικής απεξάρτησης από την πυρηνική ενέργεια (nuclear-free policy), η οποία, όπως πιστεύει, θα καθιστούσε την Βουλγαρία λιγότερο ανταγωνιστική.

Από την πλευρά του, ο Υπουργός Οικονομίας, κ. Traycho Traykov, αναφέρθηκε στη διάρθρωση των ΑΞΕ στη Βουλγαρία, επισημαίνοντας ότι το 2010 σημειώθηκε μια σημαντική αλλαγή στη δομή τους. Πιο συγκεκριμένα, περιορίστηκε το ποσοστό κλάδων που έως τώρα κατείχαν την μερίδα του λέοντος (κατασκευές, χρηματοοικονομικά, εμπόριο) και ενισχύθηκαν τομείς, όπως η βιομηχανία, η ενέργεια και η παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας. Σε ό,τι αφορά τις γεωγραφικές προτεραιότητες, ο κ. Traykov εξέφρασε την επιθυμία του να καταστεί η Βουλγαρία το βασικό σημείο εισόδου στις ευρωπαϊκές αγορές για τα κινεζικά προϊόντα, με δεδομένο ότι η Κίνα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο. Σε ό,τι αφορά τους επιμέρους τομείς επενδυτικής δραστηριότητας, ο κ. Traykov υποστήριξε ότι η Βουλγαρία πρέπει να ρίξει το βάρος της στις λεγόμενες «αναδύμενες βιομηχανίες» (emerging industries), μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι βιοτεχνολογίες, η βιομηχανία ηλεκτρονικών ειδών αλλά και ολοκληρωμένων κυκλωμάτων (micro-chips), το outsourcing υπηρεσιών, οι υπηρεσίες υγείας και η σχετική βιομηχανία. Τέλος, όπως και ο κ. Borisson, αναφέρθηκε στον κλάδο των τροφίμων αλλά και στον τουρισμό, επιμέρους πτυχές του οποίου θα μπορούσαν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον ξένων επενδυτών (π.χ. χιονοδρομικά κέντρα, spa και wellness).

Στη δική του παρέμβαση, ο εκπρόσωπος της AT Kearney, κ. Michael Weiss, αναφέρθηκε σε διεθνείς τάσεις, όπως η γήρανση του πληθυσμού και η αυξανόμενη ζήτηση τροφίμων, που δημιουργούν επενδυτικές ευκαιρίες για χώρες όπως η Βουλγαρία στους αντίστοιχους τομείς («έξυπνη» παραγωγή τροφίμων, βιομηχανία υπηρεσιών υγείας). Επίσης, υποστήριξε ότι στο σημερινό διεθνές περιβάλλον, όπου οι επενδυτές γίνονται πιο επιλεκτικοί, πρέπει και οι χώρες – υποδοχείς επενδύσεων να επανεξετάσουν τη στρατηγική τους. Από την μια πλευρά, σε ό,τι αφορά τα γεωγραφικά κριτήρια, αυτά πρέπει να

προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, εστιάζοντας όχι μόνο στις γειτονικές χώρες, αλλά και σε μακρινές πλην όμως αναδυόμενες και δυναμικές επενδυτικές δυνάμεις, όπως η Κίνα. Από την άλλη, οι υπηρεσίες προσέλκυσης επενδύσεων (η InvestBulgaria εν προκειμένω) δεν αρκεί πλέον να προβάλλουν τη χώρα τους, αλλά καλούνται να προσφέρουν συγκεκριμένες υπηρεσίες στους εν δυνάμει επενδυτές και να τους διευκολύνουν αποτελεσματικά στις δράσεις τους. Τέλος, ειδικά σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες, λόγω της διεθνοποίησης επιμέρους κατηγοριών τους (outsourcing, τραπεζικές υπηρεσίες κ.ά.), προκρίνεται πλέον μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία δίδει έμφαση στην διασύνδεση και τον συσχετισμό των διαφόρων επιχειρήσεων μεταξύ τους και απομακρύνεται από την παραδοσιακή μεμονωμένη αντιμετώπιση των εταιρειών-επενδυτών. Συνεπώς, χώρες που επιθυμούν να προσελκύσουν ΑΞΕ καλούνται να δημιουργήσουν κέντρα και ολοκληρωμένες πλατφόρμες υπηρεσιών (service hubs & platforms), με στόχο να προσελκύσουν μια «συστάδα» (cluster approach) αλληλοεξαρτώμενων επιχειρήσεων. Αυτό είναι το πεδίο, όπου, σύμφωνα με τον κ. Weiss, θα λάβει χώρα ο διεθνής ανταγωνισμός, του οποίου η Βουλγαρία θα πρέπει να κερδίσει ένα μερίδιο, ώστε να κρατήσει εντός των οντοτήτων της τα στελέχη με υψηλή κατάρτιση.

- Logistics - SEE Freight Transport Logistics Conference (Σόφια, 13-14.06.2011)

Το Διεθνές Συνέδριο «Balkans Intermodal & Logistics - SEE Freight Transport Logistics Conference» θα διεξαχθεί στις 13-14 Ιουνίου 2011 στη Σόφια (Ξενοδοχείο Kempinski Zografski). Στο πλαίσιο του Συνεδρίου οι ομιλητές θα ασχοληθούν με επίκαιρα ζητήματα του κλάδου των εμπορευματικών μεταφορών (στρατηγικές για ελκυστικότερες χερσαίες, λιμενικές σιδηροδρομικές μεταφορές, ευρωπαϊκές εμπορευματικές μεταφορές, ποιοτική επιμελητεία και δίκτυα κ.ά.) με έμφαση σε «πράσινες» λύσεις ("green" freight transport logistics), ώστε οι εμπορευματικές μεταφορές να καταστούν ταυτόχρονα αποτελεσματικότερες και φιλικότερες προς το περιβάλλον στον τομέα των logistics.

Τα στοιχεία επικοινωνίας των οργανωτών είναι τα εξής:

Balkan InterModal Conference
Πληροφορίες: George Petkov, Director
Τηλ.: +359 53 600 468
Τηλ./Φαξ: +359 52 60 101 11
E-mail: office@shortsea.gr & shortseabg@yahoo.com
Web: shortsea.bg

- International Gifts Exhibition Regalo 2011 (Σόφια, 29.09-01.10.2011)

Η διεθνής Έκθεση Regalo 2011, η οποία έχει κύριο αντικείμενό της τα είδη δώρων, θα πραγματοποιηθεί στη Σόφια στις 29.09-01.10.2011. Η Έκθεση προβάλλει νέα προϊόντα και σχέδια, ενώ, παράλληλα, προσφέρει την ευκαιρία στις συμμετέχουσες εταιρείες να έρθουν σε επαφή με εν δυνάμει πελάτες.

Τα στοιχεία επικοινωνίας των οργανωτών είναι τα εξής:

Marketing Manager
Via Expo Ltd.
Organizer of International Specialized Exhibitions
Bulgaria
T/F: +359 /32/ 96 00 12; 94 54 59
Cell:+359/886792943
international@viaexpo.com
www.viaexpo.com
http://www2.viaexpo.com/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=24&lang=en

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούν, κατόπιν εγγραφής τους στο newsletter της ιστοσελίδας AGORA του Υπουργείου Εξωτερικών να λαμβάνουν μέσω e-mail εξατομικευμένη οικονομική πληροφόρηση σχετικά με χώρες και κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών επιλογής τους, με τη συχνότητα που επιθυμούν (ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία). Για εγγραφή μπορούν να επισκέπτονται το σύνδεσμο:

<http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=23&url=%2Ffrontoffice%2Fportal.asp%3Fcpage%3DNODE%26cnode%3D63>

Πληροφόρηση σχετικά με την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις μπορούν ειδικότερα να αντλούν από την ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Σόφιας:

<http://agora.mfa.gr/bg60>